

**INDEPENDENT JOINT ANTI-CORRUPTION
MONITORING AND EVALUATION COMMITTEE**

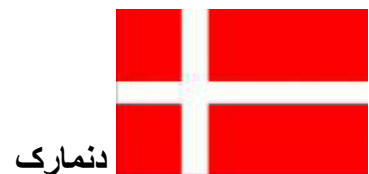
د اداری فساد پرضد د نظارت او ارزونی
مستقل او مشترکه کمیته
کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی
مبارزه با فساد اداری

گزارش کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری

کابل، افغانستان

حوت ۱۳۹۰

تمویل کننده گان:

فهرست مطالب

۳	..... (مخففات و اختصارات)
۴	..... خلاصه گزارش (Executive Summary)
۶	..... فصل اول- معرفی (Introduction)
۸	اهداف کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (Objectives of MEC)
۹	..... پلان کاری کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (MEC Work plan)
۱۲	..... فصل دوم- مشوره دهی (Consultations)
۱۷	..... باز دید از ولایت (Provincial visit)
۱۹	..... پیشنهادات و بینچ مارک ها (Recommendations & Benchmarks)
۲۱	..... فصل سوم- پی گیری پیشنهادات و بینچ مارک ها (Follow up on Recommendations & Benchmarks)
۲۳	..... چالش های عمومی کشور (Overall Challenges for the country)
۲۴	..... چالش های کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (Challenges for MEC)
۲۵	..... پلان های آینده و بعدی کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (Future plans of MEC)
۲۶	..... نتیجه گیری (Conclusion)
	ضمیمه اول، پیشنهادات، بینچ مارک ها و پی گیری ها بعد از ماموریت دوم کمیته مستقل مشترک
۲۸	..... نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (۲۷-۱۴ جولای، سال ۲۰۱۱)
	ضمیمه دوم، پیشنهادات، بینچ مارک ها، و پی گیری بعد از ماموریت سوم کمیته مستقل مشترک
۳۱	..... نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (۲۶-۱۱ نوامبر، سال ۲۰۱۱)
	ضمیمه سوم- بیوگرافی اعضای محترم کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری
۳۴	.....

سرنام (اختصارات)

ACBAR:	دفتر هماهنگی کمک ها برای افغان ها
ACCI:	اتاق های تجارت و صنایع افغانستان
AGO:	اداره لوی څارنوالی ج.ا.ا
ANDS:	استراتیژی انکشاف ملی افغانستان
ARDS:	خدمات بازسازی و انکشافی افغانستان
CAO:	اداره کنترول و تفتیش
GIROA:	دولت جمهوری اسلامی افغانستان
HOO:	اداره عالی مبارزه علیه فساد اداری
IARCSC:	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی
ICTAWG:	گروپ کاری بین المللی شفافیت و حسابدهی
IWA:	دیده بان شفافیت افغانستان
ISAF:	قوای بین المللی حافظ صلح
MAIL:	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
MEC:	کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری
MoD:	وزارت دفاع
MoF:	وزارت مالیه
MoJ:	وزارت عدلیه
MoI:	وزارت امور داخله
PDC:	کمیته انکشافی ولایتی
PDP:	پلان انکشافی ولایتی
PPU:	واحد تدارکات عامه
PRT:	تیم بازسازی ولایتی
UNAMA:	هیئت معاونت ملل متحد برای افغانستان
UNCAC:	کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد
UNDP:	پروگرام انکشافی ملل متحد
UNODC:	اداره مبارزه با موادمخدر و جرایم سازمان ملل متحد

خلاصه گزارش (Executive Summary)

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (MEC) جهت حصول اطمینان به منظور ارایه کمک بیشتر به دولت افغانستان و متحدین بین المللی آن در راستای کاهش فساد اداری تاسیس گردیده است.

در افغانستان فساد اداری به حیث یکی از بزرگترین چالش ها شناخته شده و دولت افغانستان به منظور رشد اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشور باید به این مشکل رسیده گی نماید.

مردم افغانستان از این پدیده شوم آگاه بوده و بسیار خسته شده اند و میخواهند که فعالان مسؤل خود را متعهد ساخته تا این مشکل را تحت کنترل آرند. مردم خواهان از بین بردن فساد اداری موجود در سکتورهای دولتی و خصوصی میباشند، و از رهبران خود توقع دارند تا روش ها و تدابیر جدی را در ارگان های دولتی روی دست گیرند تا فساد اداری کاهش یابد و در نتیجه باعث ایجاد اعتماد بیشتر مردم به دولت گردد.

از این جهت کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری در نتیجه توافق بین جامعه ملی و بین المللی تاسیس گردید، تا فعالیت های کنترل و کاهش فساد اداری را نظارت و ارزیابی نماید. این کمیته صلاحیت اجرایی نداشته ولی با ارگان های اجرایی همکاری مینماید، تا میکانزم و طرز العمل های مؤثر کاری جهت مبارزه علیه فساد اداری ایجاد و مورد استفاده قرار گیرند.

این کمیته از آوان ایجاد آن سه ماموریت (جلسات) را در سال ۲۰۱۱ راه اندازی نموده است و با تعدادی از جوانب ذیدخل مباحثی داشته است تا خلاها، نواقص و امکانات را شناسایی نماید.

به منظور مبارزه مؤثر علیه فساد اداری، این کمیته تا حال دو مجموعه از سفارشات، پیشنهادات و بینچ مارک ها را به بعضی از نهادهای دولتی، ادارات غیردولتی و جامعه بین المللی معرفی نموده است.

این کمیته در هر شش ماه گزارشی را در ارتباط به نتایج کاری اش، (موفقیت ها و یا عدم موفقیت هایش) مبتنی اهداف قبلاً تعیین شده، تهیه مینماید. گزارشات باید طوری باشند که مردم (جامعه مدنی)، حکومت، پارلمان، جامعه بین المللی و تمام جوانب ذیعلاقه بدانند که مبارزه با فساد اداری تا چه حدی

پیشرفت نموده، عوامل فساد که ها و چه ها بوده، موانع اساسی کدام ها اند و راه های حل آن ها چگونه میباشد. تا باشد که یک افغانستان انکشاف یافته و عاری از فساد ساخته شود.

این موضوع قابل درک است که بینچ مارک ها و پیشنهادات مجموعه اولی، برای تمامی جوانب دیدخل بصورت کامل قابل درک نبوده، بسا امکان دارد که بعضی ها تطبیق آن را دشوار و بعضی ها چوکات زمانی تعیین شده را کوتاه و بسیار محدود ارزیابی نموده باشند بناً کمیته درک مینماید که پیشنهادات نیاز مبرم به پی گیری بیشتر داشته تا ادارات اهداف، مقاصد و مزایای نهایی آنها را درک نموده و طبقاً اجراءات می نمودند با تاسف که عدم موجودیت دارالانشأ سبب شد که پیگیری ها به وقت و زمان لازم انجام نشود. مساعدتی را که تمویل کننده گان برای کمیته از طریق UNDP (پروگرام انکشافی ملل متحد) کمک نموده بودند، در پایان دسامبر ۲۰۱۱ در اختیار کمیته قرار گرفت بناً برای رئیس اجرائیوی بسیار دشوار بود که شخصاً خودش با هر اداره بینچ مارک ها را بصورت منظم و در چوکات زمانی تعیین شده پی گیری می نمود.

اعضای دارالانشأ این کمیته در ربع اول سال ۲۰۱۲ استخدام خواهند شد، با استخدام کارمندان دارالانشأ کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری متیقین است نتایج خوبی بدست آرد.

با وصف مشکلات و موانع زیاد، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری، موفق گردید که سفارشات و بنچمارک هایش را به شورای محترم وزیران گزارش داده و مصوبه ئی را که همه نهاد ها و ارگانها را ملزم به تطبیق این سفارشات قرار می دهد حاصل نماید. مصوبه طرح و با ملاحظه شد مقام عالی ریاست جمهوری بتاريخ ۲۸ / ۰۹ / ۱۳۹۰ و شماره (۳۷) صادر گردید.

بعضی از نهادها، بخصوص ریاست عمومی اداره امور و دارالانشأ شورای محترم وزیران، ریاست عمومی گمرکات در وزارت مالیه و جامعه بین المللی اقدامات لازمه بعمل آورده پیشنهادات کمیته را در چوکات پلان های منظم کاری مورد تطبیق قرار داده اند. سائر مراجع و نهادها نیز با تفاهم نزدیک دارالانشأ کمیته دست بکار شده امید واریم همکاری های متقابل نتایج خوب و مثمری را بوجود آورد.

فصل اول مقدمه (Introduction)

به اساس اعلامیه رسمی کنفرانس لندن و مطابق فرمان شماره ۶۱ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۷ (۱۷ فبروری ۲۰۱۰) مقام محترم ریاست جمهوری، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری تاسیس و و به تاریخ ۱۳۹۰/۰۲/۱۵ (۵ می ۲۰۱۱) به کار آغاز نمود.

این کمیته شش عضو دارد- سه عضو دایمی آن کارشناسان بین المللی به انتخاب نمایندگی ملل متحد مقیم افغانستان و سه عضو دیگر آن افغان های با تجربه و مسلکی میباشند که از جانب افغانی نامزد گردیدند. همه اعضا طرف منظوری مقام عالی ریاست جمهوری قرار گرفته که طی حکم جداگانه آن مقام بکار آغاز نموده اند.

ماده هشت فرمان فوق چنین مشعر است:

این کمیته مسئولیت دارد تا معیار های مؤثر انکشافی را برای ادارات شناسایی نموده ، فعالیت های مبارزه علیه فساد اداری را در سطح ملی و همچنان کمک های بین المللی کشور های تمویل کننده و موسسات بین المللی نظارت و ارزیابی نموده به رئیس جمهور، پارلمان، مردم و جامعه بین المللی گزارش دهد.

کمیته فعالیت هایش را حسب آتی تنظیم می نماید:

(i) پژوهش و مطالعه در ارتباط به ساحاتی که در برابر فساد آسیب پذیر است و و جستجوی راه های بهبود آن

(ii) شناسایی اولویت ها و ارائه پیشنهادات عملی با مشوره سکتور های مختلف برای ادارات جهت تطبیق آن. سعی می شود پیشنهادات واضح و قابل فهم بوده و به آسانی تطبیق شده بتواند.

(iii) تعقیب و پیگیری از چگونگی تطبیق سفارشات و پیشنهادات در ارگان ها

(iv) کمیته مستقل و مشترک یقین کامل دارد که توجه به تطبیق اصلاحات پیشنهاد شده باعث جلوگیری بسیاری از فعالیت های پنهانی و غیر شفاف خواهد گردید.

بینچ مارک های مهم در سطوح مختلف ستراتیژیک، تکتیکی و عملیاتی در نظر گرفته شده که برای اجرای هر یکی از آنها ضرب الاجل مشخص نیز تعیین گردیده است.

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی سه جلسه مشترک را در ماه های می، جولای و نوامبر ۲۰۱۱ دایر نموده است. در جریان جلسات جولای و نوامبر، کمیته پیشنهادات و بینچ مارک های را بعد از مشوره های همه جانبه با مقامات بلند رتبه دولتی، نمایندگان جامعه جهانی، رهبران و نماینده گان سکتور خصوصی و جامعه مدنی طرح و جهت مبارزه مؤثر با فساد اداری به همه نهاد ها و مراجع ذیربط از سال نموده است.

در مجموعه اولی بینچ مارک ها و پیشنهاداتی که بعد از جلسات دوم در جولای ۲۰۱۱ به سطح ستراتیژیک به نشر رسید، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری به اداره عالی نظارت (اداره که مسؤلیت مبارزه با فساد اداری را بدوش دارد) پیشنهاد نمود تا تمام ستراتیژی های فعلی را جمع آوری نموده و در قالب یک ستراتیژی واحد توحید نماید. تا با هماهنگی بهتر سایر ادارات افغانی را در این راستا رهبری نماید. کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی همچنان به هیئت معاونت ملل متحد برای افغانستان (یوناما) پیشنهاد نمود که آنها نیز برای تمام بخش های جامعه بین المللی در افغانستان یک ستراتیژی واحد مبارزه علیه فساد اداری را تهیه نموده، امکانات فساد را بصورت سیستماتیک در اجراءات خویش ریشه کن سازد.

کمیته در سطح تکنیکی، برای بهبودی روند اجراءات گمرکات، انکشاف و مؤثر سازی فعالیت های تطبیق قانون در ساحات فساد اداری، ساده سازی پروسیجر های پیچیده و طویل کاری ادارات، مشکلات غصب زمین و تدارکات عامه سفارشات داشته که طرف توجه ارگان های محترم دولتی و بین المللی قرار گرفته است.

در سطح عملیاتی، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری در قضیه کابل بانک پیشنهاداتی ارائه نموده، که شامل موارد ذیل میگردد:

- تحقیقات هماهنگ از همه مسئولین بانک و مقروضین مظنون
- ضبط فوری تمام دارای های که بصورت غیر قانونی کسب شده
- جلوگیری از حادثات مشابه در دیگر بانک ها

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری همچنان پیشنهاد مینماید که یک راهبرد چند سکتوری تحقیقاتی در قضیه شفاخانه نظامی ایجاد گردد، تا به مقامات مربوطه خاارنوالی معلومات جامع را تهیه نموده واطمینان حاصل گردد که تمام دارایی های که بصورت غیر قانونی از مدرک سوء استفاده معاونت های واصله بدست آمده است بصورت فوری ضبط گردد.

مجموعه دوم سفارشات، بینچ مارک ها و پیشنهاداتی است که شامل سکتور معادن و همچنان دست رسی به معلومات عامه میباشد. این پیشنهادات در نتیجه مشوره و مطالعات نیازها و اولویت ها ارایه شده است. ساده سازی روند يك ساحه کاری دیگری است که در مجموعه دوم بینچ مارک ها روی آن تمرکز شده است (جزئیات در ضمیمه دوم).

پیشنهادات در سطح تکتیکی شامل همکاری ها به وزارت معادن و ولایت هرات می باشد تا با ایجاد دفاتر هم آهنگی، میکانیزم ارزیابی خطرات فساد و میکانیزم نظارت مؤثر را ایجاد نموده مورد استفاده قرار دهند.

اهداف کمیته مستقل مشترک (Objectives of MEC)

در اعلامیه لندن، (جنوری ۲۰۱۰) پرنسیپ های کلیدی جهت موفقیت در امر مبارزه با فساد اداری تعریف گردید. یکی از آن ها به هر سه بخش دولت (قوه اجرائیوی، قضائی، و پارلمانی) ارتباط میگیرد که همه مشترکاً با فساد اداری باید مبارزه نمایند و يك سیستم خوب حکومتداری را به اساس حسابدگی و شفافیت ایجاد نمایند. موفقیت پیشرفت به اساس تطبیق ستراتیژی بررسی خواهد شد. دولت از جامعه مدنی، سکتور خصوصی و جامعه بین المللی تقاضای همکاری خواهد نمود تا يك سیستم مؤثر نظارت و ارزیابی را انکشاف بخشند.

ایجاد کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی نتیجه مباحث کنفرانس لندن در آغاز سال ۲۰۱۰ و کنفرانس ماه جولای کابل ۲۰۱۱ و فرمان مقام عالی ریاست جمهوری می باشد.

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری اولویت های کاری خویش را به اساس مطالعات اسناد و معلومات موجوده و نیازهای مردم شناسایی مینماید و در روشنایی ستراتیژی های مانند ستراتیژی اصلاح اداره و مبارزه علیه فساد اداری و ستراتیژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS) و سایر ستراتیژی های ضد فساد اداری، نیازمندی های سکتوری، قوانین نافذه، پلان های بهتر حکومتداری، شفافیت و حسابدگی ادارات ملی و بین المللی را در امر مبارزه علیه فساد تنظیم مینماید.

کمیته مستقل مشترک علاوه بر صدور سفارشات و بنچمارک ها جهت یک حکومتداری خوب تصمیم گرفت که به ولایات و به صورت آزمایشی به ولایت هرات در طرح مفکوره ها و پلان ها همکاری نماید تا ثابت سازد که عملکرد خوب و بهتر در صورت موجودیت انگیزه ها و تعهدات امکان پذیر میباشد.

کمیته همچنان در پلان های بعدی خویش موضوعات عمده ئی را مانند پالیسی های شفاف معادن انتخاب مینماید، از طریق استفاده شرکت های حقوقی واجد شرایط که در مزایده و قراردادهای بزرگ عامه دخیل هستند در نظر می گیرد این امر جهت حصول اطمینان از داشتن پالیسی های مؤثر مبارزه علیه فساد اداری در ادارات قرارداد کننده (به شمول قراردادی های آنها) مؤثر ثابت می شود. کمیته بصورت متدوام روند تطبیق پیشنهادات ارایه شده به ادارات مربوطه را پی گیری مینماید و از پیشرفت و یا عدم پیشرفت آن به مردم وسائر مراجع مربوط گزارش میدهد، به این ترتیب اگر کدام مانعی باعث جلوگیری از تطبیق پیشنهادات در اداره شده باشد، آشکار خواهد گردید.

کمیته به این باور است که بزودی در مورد بعضی از پیشرفت ها به دولت و همکاران بین المللی گزارش خواهد داد و مطمئناً تا حدی بر فساد اداری، ستراتیژی ها، پالیسی ها، پلان های کاری که یک محیط بیشتر حساسه را به مردم افغانستان ایجاد مینماید، کنترل خواهد داشت.

پلان کاری کمیته (MEC Work plan)

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی با توجه به رعایت احکام قانون اساسی، سایر قوانین کشور و کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد اداری UNCAC معیارهای جهانی و استفاده از بهترین تجارب کشورهای دیگر، تمام تلاش ها و راهبردهای دولت را در مبارزه با فساد اداری نظارت و ارزیابی خواهد نمود. کمیته مشترک نظارت و ارزیابی در هر ربع برای دو هفته در افغانستان جلسه نموده یک هفته قبل از جلسات را برای آماده گی کاری و هفته بعد را برای پیگیری چگونگی تطبیق پیشنهادات تعیین نموده که طبقاً ادامه می یابد. کمیته هفته بعدی جلسات و اوقات بعدی را الی برگزاری جلسات دیگر بصورت کتبی با دارالانشأ در تماس بوده و با سکرتریت که مسئول پیگیری تطبیق سفارشات است همکاری های لازم بعمل می آورد. کمیته اجندای کاری خویش را بصورت سیستماتیک طرح نموده که معمولاً در برگیرنده ساحات ذیل میباشد.

۱. تعیین بینچ مارک ها و ارائه سفارشات در بخش پالیسی ها (Formulation of benchmarks

(and policy recommendations)

بعد از مرور ستراتیژی ها پالیسی ها و میکانیزم های دولت در عرصه مبارزه علیه فساد اداری، کمیته پیشنهاداتی را برای تعدیل این بینچ مارک ها و یا تعیین بینچ مارک های جدید و یا اضافی ارایه خواهد نمود و برای انجام این کار با دولت و تمامی گروپ ها و جوانب ذیدخل در مشوره قرار داشته سفارشات را ارائه مینماید. کمیته حد اقل برای دو سال اول از این بینچ مارک ها نظارت و ارزیابی می

نماید تا نتایج و اثرات آن ها را به دولت و مؤسسات ذیربط جهانی توضیح داده و چگونگی ذهنیت های مردم را در قبال مبارزه علیه فساد اداری انعکاس دهد. بینچ مارک ها و پیشنهاداتی که ارائه میشود، موضوعات ذیل را تحت پوشش قرار خواهد داد:

- تدابیر و قایوی
- شفافیت و معلومات عامه
- میکانیزم ها جهت اشتراک شهروندان
- چوکات قانونی و تطبیق قانون
- استقلالیت نهادها و زیربنا ها
- اراده و تعهد سیاسی

در تعیین بینچ مارک ها، کمیته تمام معلومات موجود را در مورد فساد اداری در افغانستان در نظر میگیرد، مخصوصاً تعهدات دولت جمهوری اسلامی افغانستان، قطعنامه کنفرانس ملی مبارزه با فساد اداری (که در دسامبر ۲۰۰۹ دایر شده بود)، اعلامیه کنفرانس لندن اعلامیه کنفرانس کابل و تعهد تائیدی که اخیراً در کنفرانس دوم بن بعمل آمد.

۲. نظارت و ارزیابی در رابطه به تطبیق سفارشات (Monitoring and evaluation of execution)

کمیته اجراءات دولت را در مورد عملی نمودن تمامی بینچ مارک ها و تطبیق پالیسی های پیشنهاد شده به شمول موارد ذیل که به نحوی در تطبیق و بکاربرد کمک های جهانی ارتباط میگیرد، نظارت و ارزیابی مینماید.

- اصلاحات در بخش خدمات ملکی
- اصلاحات در عرصه تدارکات (داخلی و همچنان تمویل کننده گان سازمان های بین المللی که قرارداد های تمویل مصارف دارند)
- پلان های مبارزه با فساد اداری ارگان ها
- اصلاحات در قوانین به اساس نیازمندی ها
- تلاش در عرصه تطبیق قانون
- استقلالیت اداری : شایسته سالاری برای ساختن یک رژیم موثر مبارزه با فساد اداری
- ارتقای ظرفیت

۳. پیشنهادات برای اقدامات بیشتر (Recommendations for further action)

به اساس دریافت ها، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری پیشنهادات مزیدی برای اجراءات بیشتر ارائه خواهد نمود که متعاقباً این فعالیت ها اساس بیشتری را برای بازدید های بیشتر کمیته که مشمول ساحات ذیل نیز می گردد تشکیل خواهد داد.

- اصلاحات بیشتر در قوانین
- تغییرات اداری
- تغییرات سیستماتیک در پروسیجرها
- نیازها در بخش ارتقای ظرفیت
- پیشنهادات تطبیقی

۴. هماهنگی تمویل کننده گان (Donor coordination)

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری، موثریت تلاش ها و همکاری های بین المللی را در امر مبارزه با فساد اداری بررسی مینماید، و به جامعه بین المللی در مورد تغییرات در پالیسی، عملکردها، و جهت گیری، سطح وجوه یا اولویت ها، کیفیت و کمیت کمک های تخنیکی، و یا شرایط همکاری، بشمول حمایه بودجوی مستقیم پیشنهاداتی خواهد نمود.

فصل دوهم- مشوره (Consultations)

بعد از انجام پژوهش های ابتدایی، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری در جریان سه ماموریت گذشته با وجود که سکرتریت تشکیل نشده بود با بخش های متعدد دولتی، سکتور خصوصی، جامعه مدنی و جامعه بین المللی بصورت دقیق مشوره های بعمل آورد که با همکاری آنها موضوعات عاجل شناسایی و اولویت بندی ها صورت گرفت، سفارشات و پیشنهادات آن هم صادر گردید.

در ذیل لیستی از اولویت ها و سازمان های که به آنها مشوره صورت گرفته است ذکر می گردد:

موضوعات	اداراتی که به آنها مشوره صورت گرفته است Institutions Consulted
گمرکات	اداره کنترول و تفتیش (CAO)
	وزارت عدلیه
	وزارت اقتصاد
	وزارت مالیه در تمام سطوح که از وزیر آغاز میشود، معینان و کارکنان تخنیکی و مشاورین
	وزارت تجارت
	اتاق های تجارت و صنایع افغانستان (ACCI)
تجدید نظر در مورد بعضی قوانین	وزارت مالیه اداره عالی نظارت
	وزارت عدلیه

پروگرام انکشافی ملل متحد، و سیستم مدیریت بین المللی (MSI)	
وزارت مالیه (MoF)	ساده سازی پروسیجر های کاری
وزارت امور داخله	
دیده بان شفافیت افغانستان (IWA)	
دفتر هماهنگی کمک ها برای افغان ها (ACBAR)	
وزارت عدلیه	ستراتیژی مبارزه با فساد اداری
ستره محکمه	
وزارت اقتصاد	
دفتر شاروال	
اداره عالی نظارت	
کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی (IARCSC)	
دیده بان شفافیت افغانستان (IWA)	
وزارت عدلیه	تطبيق قانون
ستره محکمه	

لوی څارنوال و دفتر آن (AGO)	
اداره عالی نظارت	
کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی (IARCSC)	
دفتر څاروال	
اداره کنترول و تفتیش	
د افغانستان بانک (مرکزی بانک)	
وزارت امور داخله	
څاروالی کابل	غصب زمین
اداره اراضی افغانستان	
اداره عالی نظارت	
لوی څارنوالی	
وزارت زراعت	
وزارت مالیه، واحد تدارکات عامه (PPU)	تدارکات عامه
وزارت صحت عامه	
وزارت دفاع	
وزارت اقتصاد، واحد خدمات بازسازی و انکشافی افغانستان ARDS unit	

وزارت امور داخله	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین (MoLSAMD)	
وزارت فواید عامه	
قوای حافظ صلح بین المللی - شفافیت	
وزارت معادن (وزیر و مدیریت ارشد آن)	معادن
بعضی از تمویل کننده گان	
اداره عالی نظارت	کابل بانک
لوی څارنوالی	
مدیریت ارشد کابل بانک و مدیریت تصفیه	
واحد استخباراتی مالی - مرکز تحلیل معاملات و گزارش های مالی افغانستان (FINTRACA)	
جامعه بین المللی	
لوی څارنوالی	شفابخانه نظامی
اداره کنترول و تفتیش (CAO)	
قوای حافظ صلح بین المللی - شفافیت	
وزارت دفاع ملی	

گروپ کاری شفافیت و حسابدهی (ICTAWG)	جامعه بین المللی
سفارت امریکا و اداره انکشافی بین المللی ایالات متحده امریکا	
سفارت سویدن	
پروگرام انکشافی ملل متحد	
قوای حافظ صلح بین المللی- شفافیت	
اداره کمک های بین المللی جاپان JICA	
اداره مبارزه با موادمخدر و جرایم سازمان ملل متحد UNODC	
نماینده گی اتحادیه اروپا	
اداره انکشاف بین المللی	
سفارت دنمارک	
هیئت معاونت ملل متحد برای افغانستان	
بانک جهانی	
سر مفتش ویژه ایالات متحده امریکا برای بازسازی افغانستان (SIGAR)	

در جریان هر ماموریت، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری، با گروهی مختلف جامعه مدنی، احزاب سیاسی و سکتور خصوصی نیز ملاقات نموده اند، تا موضوعات فوق را بحث نموده و پیشنهادات آنها را اخذ نماید.

در دوران هر ماموریت، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری، با جلالتمآب هدایت امین ارسلا ارشد وزیر که مسؤولیت سکتور حکومت داری را نیز بدوش دارد تفاهم و مشوره ها بعمل آورد که خیلی ها سازنده و مفید ارزیابی گردید. هم چنان در جریان ماموریت دوم، مقام

ریاست جمهوری نیز کمیته را بحضور پذیرفتند که گزارش کاری و تفاهم متقابل خیلی ها مفید ارزیابی گردید. به منظور بحث روی مسایل فساد اداری و تلاش جهت مبارزه مؤثر علیه آن، جلسه ئی در کابل با والی هرات برگزار گردید. در نتیجه کمیته تصمیم گرفت تا این ولایت را در تهیه یک ستراتیژی مبارزه همکاری نماید.

در نتیجه ملاقات با وزیر معادن و تیم کاری شان، کمیته پیشنهاداتی را مبتنی بر انکشاف ستراتیژی که فعالیت های معدنکاری را مفید و مؤثر ساخته بتواند ارائه نمود که طرف توجه جوانب ذیدخل قرار گرفت.

دیدن از ولایات (Provincial visit)

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری در ماموریت ماه نوامبر سال ۲۰۱۱ خویش افزون بر ولایت کابل، از ولایت پروان نیز دیدن نمود. هدف این بود که ساختار و سیستم های ولایت، دفتر والی و ولسوالی ها، مدیریت، عملکرد و تصمیم گیری آنها، مسؤلیت و موانع راه پیشرفت و فعالیت آنها، بررسی شود. تا با تشخیص نقاط ضعیف و قوی کاری آنها سفارشات لازمه بعمل آمده همکاری شود.

اکثر مسؤولین امور ولایتی به شمول والی آن که کمیته به آنها دیدار داشتند یاد آور گردیدند که بیشتر تصامیم در سطح اداره مستقل ارگان های محلی بصورت مرکزی اتخاذ میگردد. و علاوه نمودند که صلاحیت شان خیلی ناچیز است تا به مشکلات، قضایا و موضوعاتی که توسط مردم گزارش میگردد، رسیده گی نمایند. بودجه آنها بصورت مرکزی تعیین میگردد و در استخدام نیز به ولایت کدام نقشی قابل نشده است.

تصامیم در تعیین شرایط پروژه ها بشمول پروسه داوطلبی بصورت مرکزی بوده و در کابل صورت میگردد. در نهایت بعضی کارمندان بلند پایه دولتی بصورت غیر قانونی از پروژه های مشخص، نفع میبرند. مصوبه های شورای وزیران و احکام مقام ریاست جمهوری در مورد صلاحیت والی ها مورد تطبیق قرار نمیگیرد.

موضوعات عمده‌ئی که از طرف مقامات ولایتی گزارش گردد عبارت اند از:

- بودجه مرکزی بوده، نیازهای شناخته شده توسط محل اولویت بندی نشده است. اولویت های ولایتی توسط حکومت مرکزی و تمویل کننده گان نادیده گرفته شده است.
- برای ضرورت های عاجل محلی تخصیص داده نمیشود. يك مثال چنین حالت تعمیر دفتر والی است که در اثر انفجار بمب تخریب گردید که بنابر عدم موجودیت بودجه تا حال ترمیم نشده است.
- تیم های بازسازی ولایتی (PRT) به اساس اولویت های تعیین شده خویش فعالیت مینمایند، نه به اساس اولویت های شناسایی شده توسط مردم
- پلان های انکشافی ولایتی که توسط مردم و کمیته انکشافی ولایتی تهیه میشود، در الماری ها در کابل گذاشته می شود. به حکومت مرکزی و جامعه تمویل کننده گان پروژه ها را بدون در نظر داشت تقاضای محل به اساس اجندای خویش انتخاب مینمایند.
- قضایای فساد که به دفتر مرکزی در کابل راجع میگردد، به صورت درست و بموقع رسیدگی نمیشود صرف بعضی اوقات به اثر فشاری اعضای شورای ولایتی در مورد قضایای گزارش شده، پی گیری صورت میگردد.

اعضای شورای ولایتی از روش مصرف بودجه توسط حکومت محلی راضی نیستند. در این بخش عواید شاروالی نیز شامل است. در بعضی ریاست های حکومت فساد نیز وجود دارد. مگر مشکل است که شواهد را بدست آورد، زیرا مردم همکاری نمی نمایند و از افراد فاسد قدرتمند هراس دارند.

عدم ظرفیت و عدم اولویت بندی لازم در حکومت بر پروژه های تمویل کننده گان نیز تاثیر وارد کرده است. پروژه های که وجوه مالی آنها تمویل کننده گان مهیا مینماید و مستقیماً توسط سازمان ها و شرکت های غیر دولتی تطبیق میگردد، نظارت و ارزیابی لازمه از آن صورت نمیگیرد. در بیشتر حالات کیفیت کار بسیار پایین بوده و حسابدگی نیز وجود ندارد.

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی تصمیم اتخاذ نمود که در جریان هر ماموریت اش، از يك ولایت نیز دیدار نماید، از این جهت کمیته در ماه فبروری، در بار چهارم ماموریت اش از ولایت هرات دیدار خواهد نمود. کمیته مستقل نظارت و ارزیابی تلاش می ورزد که مشکلات خاص و مشترك ولایات را شناسایی نماید. پیشنهادات و بینچ مارک های را که به منظور رسیده گی به همه مشکلات باشد ارائه کند.

پیشنهادات و بینچ مارک ها (Recommendations & Benchmarks)

در نتیجه تمام این مشوره ها و جلسات، اعضای کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری بعد از ماموریت های دوم و سوم (ماموریت های جولای و نوامبر) دو مجموعه از پیشنهادات و بینچ مارک ها را ارائه نموده است.

این پیشنهادات و بینچ مارک ها در سه ساحه ستراتیژیک، تکنیکی و عملیاتی صادر گردیده است (برای جزئیات موضوعات ضمیمه اول و دوم را مشاهده نمایند).

در سطح ستراتیژیک، به اداره عالی نظارت پیشنهاد گردیده است که تمام ستراتیژی های مبارزه با فساد اداری دولت را جمع آوری و توحید نماید، و همچنان به UNAMA پیشنهاد نموده که جامعه تمویل کننده را به این هدف هماهنگ سازد و یک ستراتیژی مشترک علیه فساد اداری را برای جامعه بین المللی تهیه نماید. این عمل برای دولت و جامعه بین المللی کمک خواهد نمود که بیشتر حسابه باشند. ستراتیژی های خوبی وجود دارد، مگر هماهنگ و توحید شده نیستند. جامعه بین المللی نیز پالیسی ها و ستراتیژی های خوبی دارند، که توسط کشورها بطور جداگانه تهیه شده است. مگر، هیچ تلاش مشترک و هماهنگ برای مبارزه با فساد اداری وجود ندارد تا جوهی را که برای عرضه خدمات و تدارکات در افغانستان از طریق قرارداد های نهاد های غیر دولتی و شرکت های خصوصی صورت می گیرد، کنترل نماید.

در سطح تکنیکی، کمیته مستقل نظارت و ارزیابی به فعالیت های مختلف دولت که به فساد اداری آسیب پذیر اند نظر اندازی نموده و برای بعضی از ادارات پیشنهاداتی را ارائه نموده است. مانند گمرکات و تدارکات، ساده سازی پروسیجر های کاری در بعضی ادارات، تلاش در عرصه تطبیق قانون و بعضی پیشنهادات برای اداراتی که با مسایل زمین سر و کار دارند. همچنان تعدادی از بینچ مارک های هم معرفی شد تا سفارشات ارائه شده جدا مورد توجه قرار گیرند.

در سطح عملیاتی، دو قضیه بسیار مهم کابل بانک و شفاخانه ملی نظامی (شفاخانه سردار محمد داود خان) بررسی و سفارشات در زمینه به ادارات مربوطه ارائه گردید. قضایایی متعددی وجود داشت که میتوانست آنها بررسی کرد، مگر این دو قضیه از اهمیت خاصی برخوردار میباشند. مخصوصاً از نقطه نظر جوهی که به مردم تعلق میگیرد و مقدار سهمیه که به اردو تخصیص میگردد. امنیت یکی از مشکلات اساسی در کشور میباشد و اردو متکی به جوهی است که میتواند بصورت شفاف بدست آرد بناً انکشاف سیستم کارا چه افغانی یا بین المللی باشد، یک اولویت عاجل تلقی می شود.

در دور دوم پیشنهادات و بینچ مارک های که در سطح ستراتیژیک بعد از مأموریت نوامیر تقدیم گردید، پیشنهاد شد تا امکانات افزایش صلاحیت های اداره عالی نظارت مورد تحلیل قرار گرفته و قانون مبارزه علیه فساد اداری بازنگری گردد.

در سطح تکتیکی، گمرکات و مالیات مربوطه دوباره مطالعه شد و پیشنهادات بیشتر ارائه گردید.

ساحات دیگر شامل موارد ذیل میباشند: وضع قانون در مورد انتقال پول از میدان هوایی کابل به خارج، تقویه ارگان های نظارتی، برای تفتیش موثر داخلی جهت جلوگیری از تطهیر پول و جلوگیری از فساد و ساده سازی روند خریداری زمین و ثبت رسمی سهمیه خارجی/تمویل کننده گان، استخدام به اساس اهلیت و شایستگی و تسوید قانون برای دست رسی به معلومات عامه.

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری در مأموریت اخیر خویش با اراکین مسئول معادن تفاهم کرده و مشوره های لازمی بعمل آورد. معادن افغانستان در اولویت های کاری کمیته قرار گرفته است.

در سطح عملیاتی، صرفاً يك پیشنهادی در مورد کابل بانک و مفتیشین دخیل در آن ارائه گردید. این پیشنهاد در نتیجه یافته های چند ماه اخیر و ضعف های که در سیستم دیده شده، می باشد. به تمویل کننده گان مشوره داده شده است تا نتایج کاری مفتیشینی را که آنها مخصوصاً برای بررسی قضیه کابل بانک استخدام نموده بودند، تحت بررسی قرار دهند.

فصل سوم- پی گیری پیشنهادات و بینچ مارک ها (& Follow up on Recommendations) (Benchmarks)

سطح باز دهی (فیدبک) از جوانب ذیدخل به سبب دلایل متعددی محدود بوده است. بعضی از آنها ادعا داشتند که بینچ مارک ها برای شان نرسیده است. بعضی ها در مورد مستند سازی جوابات کار میکنند و عده هم موضوع را تا حدی جدی نگرفته اند که بناً به صورت کتبی و شفاهی تقاضا بعمل آمد تا توجه نموده از اجراءات و دلائل عدم اجراءات معلومات دهند^۱.

برای تطبیق به موقع پیشنهادات ، کمیته مستقل نظارت و ارزیابی تلاش های خویش را جهت فعال ساختن دارالانشاء بیشتر خواهد نمود تا زمینه تعقیب بینچ مارک ها هر چه بهتر مهیا گردد.

در این کمیته سه ساحه اصلی کاری وجود دارد که عبارت اند از: جلوگیری از فساد، حکومتداری و تطبیق قانون. در هر بخش يك کارشناس بین المللی و يك مشاور افغان که توسط يك همکار تخنیکی مربوطه کمک خواهند شد، شامل میباشد. مسؤلیت هر گروه این خواهد بود که خلاها را در سکتورهای مربوطه شناسایی نموده و مشوره ها و پالیسی های را برای حل معضلات ارایه نماید. فعالیت های دارالانشاء با پژوهش های دقیق همراه خواهد بود. آن ها مسؤلیت دارند که پیشنهادات ارائه شده را در هر اداره مربوطه پیگیری نمایند. اکثر این ادارات ممکن به توضیحات پیرامون سفارشات ضرورت داشته باشند. دارالانشاء مسؤلیت دارد که به مثابه تسهیل کننده رهنمائی نماید درکل تمامی اعضا و کارکنان کمیته کسانی خواهند بود که در بخش های مختلف مبارزه علیه فساد اداری تخصص داشته و با داشتن تجارب بین المللی از حالات افغانستان بلدیت داشته و باشند.

^۱ به تمام جوانب ذیدخل در ماه سپتامبر (سنبله) مکاتیب و ایمیل ارسال گردید و جوابات آن قرار ذیل مواصلت ورزید:

اداره عالی نظارت: مکتوب که مورخ سه دسامبر بود، يك هفته بعد رسید
ریاست لوی خرنوالی: يك شخص مسؤل تعیین گردیده است و در ضمن بعد از کنفرانس مطبوعاتی کمیته مستقل نظارت و ارزیابی، اداره عالی لوی خرنوالی به تاریخ ۲۲ نوامبر يك مکتوب مفصل در مورد جزئیات قضیه کابل بانک ارسال نموده اند.

ریاست کنترول و تفتیش: جواب مکتوب به تاریخ ۱۱ جنوری ۲۰۱۲-۰۱-۲۰

وزارت داخله: جواب مکتوب مورخ ۷ جنوری، ۲۰۱۲

وزارت مالیه: واحد تدارکات در ماه دسامبر جواب داد در حالیکه گمرکات در آغاز جنوری ۲۰۱۲ جواب ارایه نمود.

خدمات بازسازی و انکشافی افغانستان: در دسامبر جواب ارایه نمود

شاروالی: جواب نداده

د افغانستان بانک: جواب نداده

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری: جواب مورخ ۱۷ دسامبر، ۲۰۱۱، به تاریخ ۹ جنوری ۲۰۱۲ مواصلت ورزید

ارگان های محل: جواب نداده

وزارت عدلیه: يك شخص مسؤل را معرفی نموده است، مگر در مورد پیشنهادات جواب ارایه ننموده است.

پارلمان: هیچ جواب نداده

جامعه بین المللی از طریق ICTAWG: شفافیت بصورت عاجل جواب داد و دو تمویل کننده در ماه دسامبر جواب ارایه نمود.

کارشناسان دارالانشأ در هنگام پیگیری از تطبیق سفارشات، ظرفیت های کاری ادارات و نهادها را نیز بررسی کرده در صورت ضرورت پیشنهاد خواهد نمود تا نهادهای آموزشی ملی یا بین المللی در زمینه ارتقای ظرفیت ارگان ها مساعدت نمایند.

بعضی از کمک کننده های جامعه بین المللی نتوانسته اند جوهری را که برای مبارزه به فساد اداری تعهد نموده بودند، به صورت درست بکار برند.

دارالانشأ توجه چنین تمویل کننده گان را به ظرفیت هر یکی از این ادارات جلب و تقاضای کمک خواهد نمود. تعیین بینچ مارک ها و پیشنهادات برای جامعه داخلی و بین المللی جهت درک و تطبیق فوری آن کافی نیست. برای پیشرفت نیاز به بحث ها و تفاهمات دارد.

اعضای جامعه بین المللی و همچنان بعضی ارگان های حکومت افغانستان با کمیته مستقل نظارت و ارزیابی تماس حاصل نموده و تقاضای توضیحات و پیشنهادات بیشتری را در مورد تطبیق پیشنهادات مشخص نموده اند. در این قسمت کمیته مستقل نظارت و ارزیابی نقش مشورتی خویش را به تمام جوانب دیدخل بازی مینماید. چالش ها باید مورد بحث قرار گیرند و راهای حل آن جستجو گردد.

کمیته مستقل مشترک کمبود ظرفیت را در جهت تطبیق سفارشات اش مشکل عمده تلقی نکرده بلکه کمبود اراده های سیاسی است که موجبات چالش های قابل ملاحظه را در جامعه فراهم نموده است بعضی از ادارات ضرب الاجل تطبیق سفارشات را کوتاه ارزیابی کرده تقاضای تمدید معیاد تطبیق را می نمایند. بهر صورت قضاوت ها باید واقع بینانه باشد تا پول های را که مالیه دهان افغانی و بین المللی آماده می سازند ضایع نشده بشکل درست بکار برده شود.

مالیه دهندگان بخاطری پول می دهند و کمک می کنند که تمام مردم افغانستان مستفید شوند، نه اینکه دارایی های چند تن افراد فاسد را بیشتر گردانند.

لهذا برای تحقق اهداف مبارزه سالم علیه فساد، نظارت کننده ها باید از حمایت کامل مقامات داخلی و بین المللی برخوردار باشند تا تلاش های شان نتیجه داده و فعالیت های شان منجر به محو کامل و یا حد اقل فروکش نمودن فساد گردد.

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی سعی می نماید تا جامعه مدنی را در باستانی مبارزه علیه فساد با خود بسیج سازد. تعداد زیادی از نهاد های جامعه مدنی و گروپ های جوانان بصورت شبکوی در بخش مبارزه با فساد اداری کار مینمایند. کمیته مستقل نظارت و ارزیابی با آنها در ارتقا سطح آگاهی عامه

مشترکاً کار خواهد نمود و از آنها در تبلیغات و آگاهی دادن به مردم در مورد پیشنهادات و سایر مواردی که از جانب جوانب ذیدخل مطرح میشود، تقاضای همکاری خواهد نمود، کمیته مستقل نظارت و ارزیابی به این باور است که مردم باید بصورت کامل از مشکل فساد و همچنان از تلاش های که علیه آن صورت میگیرد آگاه باشند.

چالش های عمومی در کشور (Overall Challenges for the country)

برای مبارزه با فساد اداری فعلاً ستراتیژی ها و پالیسی های متعددی وجود دارد. کمیته مستقل نظارت و ارزیابی پیشنهاد مینماید که ستراتیژی واحدی باید وجود داشته باشد که در تمام کشور یکسان تطبیق گردد، منابع و مآخذ های ستراتیژیک که عملاً موجود است، عبارت اند از:

۱) ستراتیژی اصلاح اداره و مبارزه با فساد اداری، که تحت رهنمایی جلالتمآب عبدالسلام عظیمی، رئیس ستره محکمه طرح و تدوین گردیده است.

۲) ستراتیژی مبارزه با فساد اداری که توسط کمیته ستراتیژی انکشاف افغانستان ایجاد گردیده است.

۳) ارزیابی آسیب پذیری ها به فساد اداری، توسط بانک جهانی

۴) راهبرد مبارزه با فساد اداری، توسط بانک انکشاف آسیا

عوامل عمده که موجب ایجاد فساد در جامعه گردیده است حسب آتی می باشد.

- معافیت از مجازات
- ضعف در تطبیق و عملی ساختن قوانین، فرامین و احکام اجراییوی
- عدم هماهنگی لازم بین قوای سه گانه دولت
- سیستم های مغلق اداری و مالی که زمینه های فساد اداری را مساعد میسازد.
- عدم جوابدهی سیستم قضایی در موجودیت مشکلات فعلی
- تحمیل قوانین کاپی شده و خارجی بدون در نظر داشت مطابقت آن با شرایط فعلی کشور
- ایجاد فرصت ها برای فرار ظرفیت ها از ادارات دولتی
- استخدام بدون در نظر داشت اهلیت و قابلیت و عدم مصونیت کاری در سیستم حقوقی کشور
- عدم موجودیت صلاحیت کافی در سطح ولایتی
- ضعف در نظارت، تفتیش و کنترول
- ایجاد شعبات مشابه و موازی ، حتی در داخل يك وزارت و یا ادارات مستقل

- غصب و ضبط غیر قانونی زمین و ملکیت ها با سوء استفاده از قدرت و صلاحیت
- انحصار نمودن بازار و ورود اموال دارای کیفیت پائین
- خویش خوری (نیپوتیزم) و نفوذ مقامات قدرتمند
- مداخلات بعضی مسئولین و مقامات قدرتمند در مصونیت مجرمین و عفو نمودن جرایم آنها
- کمیشن کاران و دلالان در امور گمرکات، محاکم، تعرفه (مالیه) و شاروالی وسائر موضوعات در ادارات.
- فقر کارکنان دولتی
- عدم فعالیت های مؤثر جلب همکاری های مردم و جامعه مدنی در راه مبارزه علیه فساد
- عدم موجودیت نظارت و ارزیابی مؤثر از جانب ادارات تمویل کننده و تمویل شونده در پروسه عقد قراردادها و پیگیری تحقق آنها در اوقات معینه تعیین شده.
- سوء استفاده از معافیت مالیاتی و گمرکی توسط قراردادیان داخلی و خارجی
- عدم توجه و تلاش های لازم از جانب نهادها و ادارات دولتی در تطبیق ستراتیژی ملی علیه فساد اداری

چالش های کمیته مستقل نظارت و ارزیابی (Challenges for MEC)

با وجود عدم موجودیت دارالانشأ و مشکلات لوژیستیکی بنابر عدم همکاری و فعالیت ارگانهای مسؤل ملی و بین المللی، کمیته مستقل نظارت و ارزیابی بحث های را در داخل کمیته و با دیگر جوانب مربوطه مشخصاً با جامعه مدنی راه اندازی نموده است تا چالش ها تشخیص و طرق رفع و برطرف نمودن آن ها جستجو می شود.

کمیته در ماه می سال ۲۰۱۱ به کار آغاز نموده که حکومت افغانستان حمایت کامل خویش را از این کمیته ابراز داشته است، مگر مؤسسات بین المللی مربوط نتوانسته است که کمیته را عملاً حمایه نموده و زمینه های را آماده سازد تا دارالانشأ کمیته به فعالیت خویش آغاز نماید.

- پیگیری های بنچمارک ها بنابر نبود دارالانشأ به وقت و زمان معین آن اجرا نشده که بناً خلای قابل ملاحظه را در جهت مبارزه سالم بوجو آورده است.
- نبود دارالانشأ و کارکنان آن سبب شده است که ریسرچ و تحقیق قضایا و مسایل عملی نشود.
- تبلیغات منفی و خصمانه از جانب بعضی از نهادها که ذهنیت بعضی از مراجع محدود را در مورد مشروعیت کمیته مغشوش گردانیده است.^۲

^۲ کمیته مشترک نظارت و ارزیابی به این باور است که بعضی اشخاص در بعضی ارگان های ملی و بین المللی مانند اداره عالی نظارت، لوی حارنوالی و مؤسسات جهانی که از دلایل اصلی ایجاد کمیته و نقش آن در مورد مبارزه با فساد اداری آگاهی نداشته بناً موجب شده اند که در برابر تطبیق سفارشات و پیشنهادات کمیته مشکل خلق کنند.

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی به موجب نداشتن دفتر و کارکنان لازم نتوانسته است که فعالیت ها و پلان های خویش را به گوش مردم برساند و از ایشان تقاضای همکاری نماید. این کمیته به نقش جامعه مدنی و مطبوعات بصورت جدی حساب مینماید و همراه آنها فعالیت های خویش را ادامه خواهد داد. افزون بر آن، پارلمان میتواند که منبع سودمندی دیگری برای تلاش های کمیته مستقل نظارت و ارزیابی باشد. به اساس معلومات کمیته، پارلمان نیز یک کمیسیون جدیدی را بنام کمیسیون حسابدهی برای مردم تشکیل میدهد. که با تشکیل آن پیگیری مسایل مورد علاقه با پارلمان ساده تر خواهد شد.

در پایان، علاوه باید شود که در مورد فساد این پدیده شوم و آشوب انگیز باید با روحیه صداقتمندی و امانت داری مبارزه شود. اراده سیاسی باید ایجاد، تقویه و عملی گردد. مردم باید تشویق و مطمئن گردند که حمایت آنها مهم بوده، و در صورت همکاری در سیستم مبارزه با فساد اداری، آنها مصون خواهند بود.

پلان های آینده و بعدی کمیته مستقل نظارت و ارزیابی (Future plans of MEC)

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی سال چهار بار جلسات اش را در افغانستان برگزار می نماید و در اوقات بعدی هم همکاری خویش را با دارلانشأ ادامه داده و رهنمائی های لازمه بعمل خواهند آورد. کمیته همچنان به مشوره های خود با تمام جوانب ذیدخل ادامه داده و گروه های کاری را وقتاً فوقتاً در جلسات که در ان مباحثات لازم صورت گرفته بتواند و معلومات تعاطی شود دعوت می نماید.

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی همچنان قصد دارد در هر ربع سال از یک ولایت دیدن کرده و از نحوه انکشافات در ولایت تصویر بهتر و کلی حاصل نماید. بدون شک دارلانشأ منحیث منبع اصلی فراهم کننده معلومات و تحقیقات به کمیته همکار خواهد بود.

دارالانشأ، بعد از اینکه در آغاز سال ۲۰۱۲ تشکیل می یابد پیگیری بنچمارک های صادره ماموریت ماه جولای ۲۰۱۱ و نوامبر ۲۰۱۱ را برنامه ریزی میکند.

دارلانشأ بالخصوص زمان بیشتری را با جوانب ذیدخل، مانند اداره عالی نظارت، لوی څارنوالی، وزارت معادن، وزارت مالیه، (ریاست گمرکات و ریاست تدارکات)، دفتر والی هرات و دفاتر مربوطه دیگر در آن ولایت، وزارت عدلیه، شاروالی کابل، اداره شفافیت و چند مراجع ذیدخل دیگر که ظرفیت کامل تطبیق پالیسی های مبارزه با فساد را دارند، بصورت مستقیم صرف خواهد نمود.

و هم چنان با جامعه مدنی بشمول رسانه ها و سکتور خصوصی در رابطه به موضوعات مورد توجه مشورهنموده، و بر تداوم مشوره و تحقیق با آنها تاکید خواهد نمود.

نتیجه گیری (Conclusion)

یکی از عمده ترین تهدید که ملت افغانستان به آن مواجه است حاکمیت فرهنگ معافیت میباشد. این موضوع را کمیته مستقل نظارت و ارزیابی چندین بار از گروه های مختلف مردم که در دولت، سکتور خصوصی و جامعه مدنی کار میکنند، شنیده است. بعضی اعضای جامعه بین المللی هم به این نقطه منحنی قوی ترین دشمن کشور اشاره مینمایند.

افغانستان با دهشت افگنی و تهدید های دیگری هم روبرو است. مواد مخدر و فساد اداری تروریسم را تقویت میکند. دولت و جامعه بین المللی در کشور در تلاش های شان در امر مبارزه علیه فساد اداری موفق نبوده مردم کشور، در حالیکه درک و احساس مختلف در برابر تعهد دولت و مؤسسات بین المللی دارند: از "عدم اراده سیاسی برای مبارزه با فساد" صحبت میکنند. پس، اگر مقامات در دولت ثابت کنند که اراده خدمت به مردم و مبارزه با فساد دارند، باید قبل از اینکه زیاد دیر شود اقدام کنند تا قدرت های فاسد اجازه نیابند که حاکمیت قانون را خدشه دار سازند. عین دیدگاه در مورد جامعه بین المللی نیز موجود است: اگر واقعا میخواهند به مردم خویش و مردم افغانستان نشان دهند که آنها هیچ قصد تحویل پول را برای دشمنان و افراد فاسد ندارند پس باید آنها قانون و مقررات جدی را در برنامه های که تمویل مینمایند طرح و تطبیق نمایند.

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی امیدوار است که پیشنهادات و بینچ مارک های ارایه شده به تمامی جوانب ذیدخل فرصت های را مهیا سازند تا روش های ایجاد گردد که به اساس آن حسابدهی، شفافیت و صداقت بیشتر شده و پول، برعکس حالت فعلی قانوناً در مدارک لازم مصرف شده و به افراد نیازمند برسد.

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی در هشت ماه گذشته با چالش های متعدد روبرو بوده و بدون حمایت ساحوی فعالیت نموده است. عدم موجودیت دارالانشأ موجب آن گردید که کمیته نتوانست پیشنهادات اش را در حال تطبیق ببیند. گر چه که اکثر مقامات ارگانهای ذیربط در زمینه تطبیق سفارشات کم توجهی کرده اند با آن هم دست آورد های دیده می شود که قابل ملاحظه می باشد: چنانچه تعدادی از مراجع، پیشنهادات کمیته مستقل نظارت و ارزیابی را پی گیری نموده و تلاش ورزیده اند تا فعالیت های خویش را هماهنگ سازند و نتایج تطبیق سفارشات را به آزمایش بگیرند.

ریاست عمومی اداره امور و دارالانشأ شورای وزیران سفارشات کمیته را در چارچوب کاری خویش پلانیزه کرده و عمل مینماید که مثال خوبی از مسئولیت پروری شان میباشد.

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی نمیتواند محو کلی فساد را در چند ماه یا آینده نزدیکی وعده نماید، اما امید است که مردم از خطرات فساد، از روش جدی دولت در برابر مبارزه با این خطر و از اینکه جامعه بین المللی نیز در این تلاشها بیشتر توجه میکند، آگاه شوند. کمیته مستقل نظارت و ارزیابی همراه با کارکنان آن به ارایه بینچ مارک های بیشتر ادامه خواهد داد و تاکید خواهد نمود که تمام آنها بدون استثناء بصورت کامل عملی گردد. این کمیته در پی گیری هایش فعال تر خواهد گردید و به ((معرفی اشخاص)) افراد اگر با احکام قانون تناقض واقع نشود از طریق تبلیغات ادامه خواهد داد. این یک واقعیت است که دولت افغانستان و جامعه بین المللی به کمیته وظیفه بسیار مهمی را سپرده است. کمیته متعهد است که بصورت کامل اهداف خویش را بدون ترس از اینکه چی موانعی سد راه شان قرار می گیرد، پی گیری نمایند.

علاوه باید نمود که ماهیت کاری و مسئولیت کمیته، بررسی و نظارت بوده که بعد از تحقیق، مطالعات و مشوره ها نتیجه گیری کرده سفارشات را اصدار مینماید. منظور جامعه جهانی و دولت مبارزه با فساد است. هرچه ما نوشتیم و می نویسیم سفارش بوده نه مداخله به وظایف و صلاحیت های مسئولین محترم. سفارشات کمیته همه برخاسته از اوضاع و احوال افغانستان قانونی و ناشی از احکام و هدایات مقام عالی ریاست جمهوری بوده که به مراجع ذیربط صادر می شود. امید که سو تعبیر سکتگی های را در روند اجراءات ایجاد ننماید. کمیته حاضر است اعتراضات و اشتباهات را بصورت قانونی و مدلل جواب دهد تا قناعت معترضین محترم فراهم گردد.

با احترام

ضمیمه اول، سفارشات، بینج مارک ها و پیگیری ها بعد از ماموریت دوم کمیته مستقل نظارت و ارزیابی (۲۷-۱۴ جولای، سال ۲۰۱۱)

خلاصه مطالب و پیشنهادات دومین ماموریت MEC^۳

۱. در سطح استراتژیک

در این مرحله MEC به نتیجه رسید که در طی سالهای گذشته نهاد های مختلف استراتژی های مختلف مبارزه علیه فساد اداری را در افغانستان طرح و تدوین نموده اند، ولی هیچ یک از این استراتژی ها طوریکه مطلوب بود مورد تطبیق قرار نگرفته است. بناً MEC به اداره عالی نظارت بر تطبیق استراتژی مبارزه علیه فساد اداری پیشنهاد نمود تا بعنوان نهاد مسؤول، تمام استراتژی های موجود را در این عرصه جمع آوری و آنرا در یک سند واحد توحید نماید، و به مثابه هم آهنگ کننده فعالیت های مبارزه با فساد در افغانستان مساعدت نماید.

برعلاوه، MEC پیشنهادی را هم به هیأت معاونت سازمان ملل متحد در امور افغانستان (UNAMA) تقدیم نمود تا در تهیه یک استراتژی واحد مبارزه علیه فساد اداری بخش های جامعه جهانی در افغانستان اقدام نموده فعالیت های آن ها را بصورت منظم و سیستماتیک هم آهنگ گرداند.

۲. در سطح تکتیکی

در سطح تکتیکی MEC در ساحات مختلف که برای بهزیستی مردم و انکشاف وضعیت مالی افغانستان اهمیت دارد، تماس گرفته کار می کند.

۱.۱: بهبود اجراءات در گمرکات:

در این عرصه MEC پیشنهاد آوردن تعدیل در قانون گمرکات را بمنظور حل مشکل فساد اداری که توسط کمیشن کاران درگمرکات بمیان آمده، بعمل آورد. هم چنان MEC کنترل جدی صادرات و واردات اموال را، مخصوصاً از لحاظ حفظ کیفیت بهتر مواد اولیه مانند؛ تیل، ادویه جات و غیره.

سفارش نمود که واقعاً اهمیت حیاتی دارد. مکانزم پیشنهاد شده تأسیس یک نیروی ضربتی نظارتی متشکل از چند نهاد و استفاده بیشتر از وسایل تکنالوژیکی در مرزها بود تا از ورود اموال بی کیفیت جلوگیری گردد. متذکر باید گردید که در زمینه قانون ستندرد ملی صراحت داشته و احکام جداگانه مقام ریاست جمهوری هم تأکیدیاتی به عمل آورده است.

۱۱.۲: بهبود حاکمیت قانون در حوزه مبارزه علیه فساد اداری:

کمیته MEC تقاضا نمود تا ارگانهای ذیربط گزارش های را در رابطه به تطبیق معیار های که موجب انکشاف و بهتر شدن قانونیت در کشور میشود ارائه نماید. معیار های که اکثر در ستراتیژی های مربوط موجود بوده و انعکاس داده شده است. علاوه، البته با در نظر داشت انکشاف بیشتر همکاری ها بین ارگان های که با فساد مبارزه می نمایند کمیته MEC از اداره عالی لوی حارنوالی تقاضا نمود که احصائیه های را پیرامون موضوع و قضایا ترتیب دهند تا منبع و ماخذ خوب معلوماتی پیرامون انکشاف حاکمیت قانون در کشور شده بتواند.

هم چنان از ارگان های پولیس، کنترول و تفتیش و اداره عالی نظارت بر تطبیق ستراتیژی مبارزه با فساد تقاضا نموده که موضع و مسؤولیت های شان را بمثابه ارگان های مستقل کشف، تفتیش و تحقیق ابتدائی قضایای مهم فساد اداری در کشور توضیح نموده از سوء تفاهم تداخل وظیفه وی جلوگیری نموده باشند.

۱۱.۳: ساده سازی اجراءات اداری:

MEC به اداره عالی نظارت پیشنهاد نمود تا معلومات همه جانبه و عمومی را در مورد حقوق شهروندان افغان در اجراءات اداری وضاحت بخشیده و به تمام نهاد های مربوط در سطح ملی و محلی ابلاغ نماید تا زمینه ساز آگاهی کارکنان دولت و مردم در ارتباط فعل و انفعال جانبین خاصتاً دسترسی سهل مردم به ادارات شده بتواند. بر علاوه از تمام وزارت خانه ها تقاضا بعمل آمد تا بمنظور نیل به اهداف ساده سازی اجراءات اداری به تعدیل قوانین و مقررات پرداخته و با صدور هدایات لازمه به شعبات ذیربط شان اجراءات ساده را تعمیم نموده و قوام بخشد.

۱۱.۴: مشکلات غصب زمین:

کمیته (MEC) بمنظور درک کامل از اوضاع، از تمام نهاد های مربوط درخواست نموده تا پیرامون تصفیه قضایای غصب زمین و ملکیت ها که قبلاً براساس ستراتیژیها ملزم به اجرای آن بودند

گزارشاتی تهیه و همکاری نمایند. هم چنان تقاضا شد تا از چگونگی تحلیل و نظریات شان کمیته را نیز به جریان قرار دهند.

۱۱.۵: تدارکات عامه:

(MEC) آموزش های تخصصی و مناسب را در عرصه تدارکات عامه برای تمام کارمندان ذیربط در افغانستان، سفارش نموده و تقاضا می نماید تا کمبودی های قوانین نافذه ملی و بین المللی تشخیص، تعدیل و اصلاح گردند.

۱۱.۳. در سطح عملیاتی:

۱۱.۳.۱: کابل بانک

در قضیه کابل بانک، MEC پیشنهاداتی را بمنظور راه اندازی یک تحقیق هماهنگ شده تقدیم ارگانهای ذیربط نموده است. درین سفارش تقاضا شده تا قرضه های خلاف قانون را که آگاهانه بصورت عندی اصدار شده از قرضه های که ناشی از عدم نظارت و مدیریت ضعیف، خلاف نورم ها پرداخته شده تفکیک کرده و به ضبط دارائی های قرضه گیرنده های غیر قانونی و مسؤولین اقدام نمایند.

همچنان علاوه گردیده تا کار کرد های غیر مسؤولانه عمال بانک بررسی شده و با بلند بردن ظرفیت های تحقیقاتی از حدوث وقایع مشابه در سائر بانکها جلوگیری شود.

۱۱.۳.۲: شفاخانه ملی نظامی (NMH):

MEC یک رویکرد چند اصلی را از طریق تشکیل یک تیم بررسی مشترک که معلومات جامع را برای مقامات تحقیق کننده تهیه نماید پیشنهاد کرده و به ضبط فوری تمام دارای های حاصله از راه های غیر قانونی پردازد.

ضمیمه دوم، پیشنهادات، بینچ مارک ها و پی گیری آن بعد از ماموریت سوم کمیته مستقل نظارت و ارزیابی (۲۶-۱۱ نوامبر، سال ۲۰۱۱)

خلاصه از پیشنهادات ماموریت سوم کمیته مستقل نظارت و ارزیابی

I. در سطح ستراتیژیک (Strategic Level):

I.۱ عدم حمایت از فعالیت های اداره عالی نظارت (Lack of support for HOO's) (operations)

کمیته (MEC) مطلع است که ، اداره عالی نظارت ثبت دارایی ها را آغاز نموده است ولی با آنهم تفاهم نامه های بین اداره عالی نظارت و سایر ادارت دولتی به منظور حمایت بیشتر از این پروسه و مخصوصاً در قسمت بررسی و تحقیق آن امضاً نشده است. بنأ توقع نموده است تا با امضای تفاهم نامه ها پروسه ره تسریح نموده باشند.

I.۲ بهتر نمودن سوده قانون مبارزه علیه فساد اداری (Improvement of the draft Anti-) (corruption Law)

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی (MEC) همچنان پیشنهاد نمود که در قانون مبارزه علیه فساد اداری اصلاحات لازمه از طریق یک گروه مشترک بین الاداروی به وجود آید تا قانون مذکور با کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد اداری در مطابقت قرار گیرد.

I.۳ مداخلات غیر قانونی در امور ادارات عامه (Illegal interference with the work of public bodies)

قرار معلوم ظرفیت ادارات و نهاد های نظارت کننده و بررسی کننده ضعیف بوده و مورد مداخله قدرت ها، ادارات و مقامات قرار می گیرند. بدین مناسبت حکمی از مقام عالی ریاست جمهوری مورد نیاز است تا ادارات را به حذر ساخته و بر مداخله گران اخطار تلقی گردد.

II. در سطح تکتیکی (Tactical Level)

II.۱ اصلاحات در پروسیجرهای کاری گمرکات (Improvement of customs procedures)

به منظور جدا کردن تمامی فعالیت های خدمات سرحدی، و بلند بردن مسئولیت و شایستگی مخصوصاً کارمندان خدمات گمرکی، وزارت مالیه به همکاری تمامی مسئولین خدمات سرحدی باید اطمینان

حاصل نماید که تنها به مسئولین گمرکات اجازه دخول در تاسیسات گمرکی داده می شود و تنها کارمندان آنها می باشند که امور گمرکی را از پیش می برند. وزارت مالیه همچنان باید از هماهنگی کامل بین وزارت امور خارجه، اداره شفافیت و سایر ادارات مربوطه اطمینان حاصل نماید تا بدین وسیله مسایل مربوط به اخذ مالیات اموال وارد شده و مافیت ها تفکیک گردیده و از استثنائات و معافیت های غیر قانونی جلوگیری شود.

II.۲ افزایش فعالیت های انفاذ قانون در ساحه مبارزه علیه فساد اداری (Enhancement of law enforcement activities in the area of corruption)

قرار گزارشات منابع و مراجع مسؤول از میدان هوایی کابل روزانه در حدود ۱۰ میلیون دالر پول نقد به بیرون می رود. بناً بازنگری قانون مبارزه علیه تطهیر پول یک نیاز است و باید در اوایل سال جدید از پارلمان طی مراحل گردد.

II.۳ افزایش نظارت داخلی (Enhancement of internal oversight)

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی معتقد است که تقویت نظارت داخلی مؤثریت بیشتری نسبت به مداخلات بیرونی دارد. از این جهت، به وزارت داخله، وزارت دفاع، اداره لوی خارونوالی، و اداره عالی نظارت بر تطبیق ستراتیژی مبارزه علیه فساد اداری پیشنهاد مینماید که ظرفیت های نظارت داخلی و ریاست های تحقیقاتی خویش را بررسی و تقویه نمایند.

II.۴ ساده سازی پروسیجر های اداری (Simplification of administrative procedures)

به اساس سروی سال ۲۰۱۰ اداره عالی نظارت، حصول جوازهای ساختمان های تجاری را که مستلزم گذشتن از صدها قدمه های بیروکراتیک کاری می باشد تقاضا نمود. از آنجای که اسناد مکمل سروی در اداره عالی HOO موجود است. شاروالی کابل همراه با دیگر ادارت مربوطه دولتی باید بصورت عاجل به ساده سازی پروسیجر این جواز ها آغاز و الی نیمه دوهم سال ۱۳۹۱ آن را به پایه اکمال برسانند.

II.۵ استخدام، تدارکات، و میکانیزم مکافات و مجازات (Recruitment, procurement, and sanctions)

بر تطبیق جدی قوانین و مقررات تکراراً تقاضا می شود. و از مقامات مسؤول آرزو مند است با اصدار حکمی از مقام ریاست جمهوری این مأمول را جامه عمل بپوشانند.

همچنان تقویه واحد تدارکات وزارت مالیه بخصوص تقویه کمیته بررسی شکایات امر ضروری بوده که جداً باید اقدام شود.

۶. II معادن (Mining)

در مورد سکتور معادن کمیته مستقل نظارت و ارزیابی (MEC) پیشنهادات متعددی دارد. به شمول پیشنهادی که یکجا کردن پالیسی ملی معادن را با پالیسی مبارزه علیه فساد اداری توقع نموده است، دخیل ساختن قانون دانان واجد شرایط و شرکت های حقوقی در وزارت معادن نیز یکی از سفارشات (MEC) می باشد، و همچنان داخل ساختن شرایط دقیق در قرارداد ها امر مهمی بوده تا قرارداد کننده گان و قراردادیان فرعی مطابق به شرایط مذکور و معیار های ضد فساد حرکت کرده و مکلفیت های شان را ایفا نمایند. از وزارت معادن تقاضا می گردد که تمام قرارداد ها و اسمای قرارداد کننده گان و قراردادیان فرعی را که در پروسه دخیل اند، نشر نماید.

۷. II دست رسی به معلومات عامه (Access to public information)

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی پیشنهاد مینماید که در اوایل سال ۱۳۹۱ حکومت باید یک مسوده قانون را در مورد دست رسی به معلومات عامه طرح و به پارلمان ارسال نماید.

۸. II دفتر والی هرات (Office of the Governor of Herat)

کمیته مستقل نظارت و ارزیابی تصمیم اتخاذ نمود که در سطح ولایتی نیز مطالعاتی را بعمل آورد. اولین ولایت در این ارتباط هرات است، کمیته مستقل نظارت و ارزیابی پیشنهاد مینماید تا ظرفیت دفتر والی از نقطه نظر ارزش های امانت داری و صداقت و مبارزه علیه فساد اداری، ارتقا یابد. ولایت هرات میکانیزم بررسی خطرات و نظارت را انکشاف داده و دفتر هماهنگی همکاری ها را با کمیته مستقل نظارت و ارزیابی و تمویل کننده گان بین المللی ایجاد نماید.

III در سطح عملیاتی (Operational level)

۱. III کابل بانک (Kabul Bank)

بعد از ملاحظه گزارش ابتدایی در مورد قضیه کابل بانک، توقع می رود که جامعه بین المللی اجراءات و نتایج کار مفتشینی را که توسط جامعه بین المللی استخدام شده بودند، ارزیابی نمایند. ارزیابی های مورد نظر باید قبل از اختتام ربع اول سال تکمیل گردد.

ضمیمه سوم- جزئیات در مورد بیوگرافی (تاریخچه زندگی)

اعضای کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (MEC)

محترم محمد یاسین عثمانی (رئیس عمومی دور اول ، افغان)، قبلاً رئیس اداره عالی نظارت (۲۰۰۸-۲۰۱۰) و مشاور رئیس جمهور (۲۰۱۱-۲۰۰۴). محترم عثمانی با داشتن بیشتر از ۲۱ سال تجربه کاری در وزارت مالیه افغانستان در بست های بلند ایفای وظیفه نموده اند و با واحد تحقیقاتی و ارزیابی افغانستان (AREU) کار نموده است (۲۰۰۴-۲۰۰۳). فارغ التحصیل فاکولته اقتصاد و ماستر اداره عامه می باشد.

محترم داکتر محمد اعظم دادفر (عضو، افغان) وزیر اسبق تحصیلات عالی و زیر امور مهاجرین و عودت کنندگان. محترم دادفر در کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان ایفای وظیفه نموده (۲۰۰۴) و در جرگه قانون اساسی به صفت معاون ایفای وظیفه نموده اند (در ۲۰۰۴-۲۰۰۳ انتخاب شده) و همچنان به حیث نماینده در جرگه اضطراری و کنفرانس بن .

محترم داکتر صدیق الله، دوکتورا (قوانین بین المللی) (عضو، افغان). محترم داکتر صدیق الله در سازمان ملل متحد هیئت معاونت ملل متحد برای افغانستان در دفتر ساحوی جنوب افغانستان در کندهار در پست های مختلف بازسازی، انکشاف، و هماهنگی، همچنان آمر امور سیاسی و بالاخره مشاور ارشد و معاون دفتر ساحوی ایفای وظیفه نموده است. داکتر صدیق الله به صفت مسؤل ساحوی در جرگه های اضطراری، موقتی و قانون اساسی، انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی و مسؤل اصلاح واحد پولی ایفای وظیفه نموده است. قبل از ایفای وظیفه در سازمان ملل متحد، داکتر صدیق الله در پوهنتون بین المللی مالیزیا به صفت استاد ایفای وظیفه نموده است.

محترم ایری راین هر دچاپامیکاس (عضو، اندونیزیایی)، معاون اسبق کمیسیون محو فساد اداری اندونیزیا (۲۰۰۷-۲۰۰۳). ایری راین همچنان به صفت رئیس بانک PT, BNI, TBK و رئیس PT TimahTbk ایفای وظیفه نموده است.

محترم دراگو کاس (رئیس دور دوم ، سلوانیایی)، رئیس اسبق شورای گروه دول اروپایی علیه فساد اداری (GRECO). به صفت اولین رئیس کمیسیون جلوگیری از فساد اداری کشور سلوانیا و معاون شرکای اروپایی علیه فساد اداری و همچنان معاون شبکه مبارزه علیه فساد و تقلب در مراقبت های صحی اروپا ایفای وظیفه نموده است.

محترم نهو ریبادو (عضو، نایجریایی) رئیس اسبق اجرائیوی کمیسیون جرایم اقتصادی و مالی نایجریا. آقای ریبادو همچنان به صفت معاون عمومی پولیس ایفای وظیفه نموده است (۲۰۰۷) و ۱۸ سال تجربه با قوای پولیس نایجریا دارد.